Zgromadzenie publiczne a zajęcie pasa drogowego – wyrok NSA

Kategoria: Komunikacja i Transport
Opublikowano: piątek, 04, czerwiec 2021 11:44
Bartłomiej Zydel
Odsłony: 1257

„Zajęcie pasa drogowego na cele organizacji pokojowego zgromadzenia publicznego, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie – Prawo o zgromadzeniach, nie wymaga zezwolenia zarządcy drogi, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o drogach publicznych. Nałożenie obowiązku uprzedniego uzyskania zezwolenia na zajęcie pasa drogowego wskutek umieszczenia w nim przedmiotów związanych z organizacją zgromadzenia i będących jego zapleczem technicznym stanowiłoby ograniczenie konstytucyjnego prawa wolności organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich oraz naruszałoby istotę tego prawa” – tak brzmi teza z niedawnego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego. Na jakie aspekty Sąd zwrócił szczególną uwagę w uzasadnieniu?

Na wstępie NSA podkreślił, że w demokratycznym państwie prawa wolność słowa należy do podstawowych wolności obywatelskich – jej zasadniczy atrybut stanowi swoboda publicznego wyrażania poglądów, a także gromadzenia się tym celu. Stwarza ona obywatelom możliwość uczestniczenia w życiu publicznym, pozwala na realizację innych wolności i praw – wskazywał Sąd.

Idąc dalej NSA zaznaczył, że w omawianej sprawie namioty, których powierzchnia przyjęta została za podstawę ustalenia wysokości kary za zajęcie pasa drogowego bez zezwolenia, posadowione były w związku z protestem prowadzonym przed budynkiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W momencie przeprowadzenia kontroli Skarżąca była organizatorem związanego z tym protestem zgromadzenia, a namioty te służyły jako schronienie uczestnikom zgromadzenia oraz do przechowywania sprzętu nagłaśniającego, żywności itp. – były zatem zdaniem Sądu potrzebne dla realizacji zgromadzenia. Ponadto jak zauważył NSA strona zawiadomiła organ o zamiarze zorganizowania protestu w terminie wskazanym w ustawie, a organy nie kwestionowały również celu posadowienia w pasie drogowym ww. namiotów.

W konsekwencji Sąd ocenił, że mając na uwadze cel posadowienia w pasie drogowym omawianych namiotów, jakim było stworzenie swoistego zaplecza technicznego zgromadzenia publicznego, o którym mowa w art. 3 ustawy – Prawo o zgromadzeniach – wbrew twierdzeniom autora skargi kasacyjnej – w omawianej sprawie występowała kolizja pomiędzy wartościami prawnie chronionymi, tj. konstytucyjnym prawem do zgromadzeń oraz prawem nakazującym uzyskanie każdorazowego zezwolenia zarządcy drogi na zajęcie pasa drogowego na cele niewskazane w ustawie o drogach publicznych.

Mając na uwadze orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka według NSA należało dojść do wniosku, że przepisy prawa powinny być interpretowane na korzyść prawa do pokojowego, swobodnego zgromadzania się, a wszelkie ograniczenie wolności zgromadzeń powinny następować w wyjątkowych sytuacjach i gdy jest to konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, tj. zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz art. 11 ust. 2 EKPC. Ograniczenie konstytucyjnego prawa do organizowania pokojowych zgromadzeń przez obowiązek wcześniejszego uzyskania zezwolenia na zajęcie pasa drogowego dla umieszczenia w nim przedmiotów niezbędnych do organizacji zgromadzenia (w omawianej sprawie namiotów służących jako schronienie uczestnikom zgromadzenia oraz do prowadzenia akcji informacyjnej), zdaniem Sądu z pewnością nie mieści się w katalogu sytuacji wyjątkowych. Ograniczenia bowiem nie mogą sięgać tak daleko, aby naruszać istotę danej wolności bądź prawa – podkreślił NSA.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 kwietnia 2021 r., II GSK 1063/18

Źródło: CBOSA

Phoca PDF